

MOTIONER MED STYRELSENS YTTRANDE

Motioner om Second hand (Sec)

Följande motioner har lämnats in. Dessa föreslås behandlas i plenum.

Motioner Sec 1-3 med styrelsens yttranden

Motionsnr	Motionens rubrik
Sec 1	Depå
Sec 2	Kläder
Sec 3	Klädhantering måste ses över

Motioner om Second hand (Sec)

Sec 1. Depå

Motionär:

Linköpingsortens rödakorskrets

Bakgrund – depåverksamhet inom Röda Korset

Ur Rednet om textilhantering/depå:

” 1 januari 2025 trädde ett ny lag i kraft som innebär att det inte längre blir tillåtet att slänga textilier i hushållsavfallet. Istället ska textilavfall samlas in separat på samma sätt som vi samlar in plast, kartong, glas mm. Det kommer vara kommunernas ansvar att tillhandahålla en praktisk lösning för textilavfallet. Kommunerna har också informationsansvaret kopplat till den nya lagen.”

Systemet kommer på sikt finansieras via ett producentansvar vilket är ett beslut på EU-nivå. Innehållet i producentansvaret förhandlas för närvarande och tidigast 2027 beräknas producentansvaret finnas på plats. Syftet med införande av ett producentansvar är att öka de cirkulära flödena, dvs att återvinna mer och inte bränna. Bakgrunden är textilproduktionens stora miljöpåverkan.”

”I Sverige finns ingen aktör som kan ta emot och hantera överskott från second hand-verksamhet och därför exporterar vi. När det finns en svensk aktör kommer vi samarbeta med dem.”

Den viktigaste frågan när det gäller textilåtervinning från kretsarna är om den uppfyller de mål som Röda Korset har och som den nya lagen kräver. Det är sannolikt inte optimalt ur hållbarhetssynpunkt att först transportera textilavfall till depå från kretsar på 100 km avstånd eller mer och därefter transportera det vidare med långtradare till Tyskland för återvinning eller vidareförsäljning. När nu kommunerna fr o m 2025-01-01 har fått ett särskilt ansvar för textilåtervinning bör kretsarna istället uppmanas att lämna sitt textilavfall till kommunens återvinningsstationer och Röda korsets depåverksamhet läggas ned.

En praktisk/konkret fråga som berör hanteringen av textilavfall kan exemplifieras i Linköpingsortens rödakorskrets. Vi har nu ansvar för att ta emot textilavfall från sammanlagt nio kretsar. Vi försöker genomföra uppdraget på bästa sätt, men upplever att det emellanåt är alltför krävande. De gånger vi behöver invänta transport och fylla en långtradare med ca 1500 avfallsäcken krävs 6 -7 personer med starka muskler som har möjlighet att med ganska kort varsel ställa upp dagtid en vardag. Alla kretsar som lämnar textilavfall förväntas delta i lastningen. Men eftersom de allra flesta volontärer i kretsarna är äldre kvinnor, som inte orkar med detta fysiskt krävande arbete, så kommer det mycket sällan hjälp från övriga kretsar. I praktiken betyder det alltså att ansvaret för att sköta lastningen till ca 99% faller på den krets där depån är placerad, utan att någon ersättning utgår. För kretsar som transporterar säcken längre än 30 km enkel väg till depå betalas ersättning ut 5 kr per säck

Det är en kritisk framgångsfaktor för SRK att vara en tydlig och transparent aktör i varje del av hållbarhetsområdet och vi föreslår en översyn av processen för depåverksamhet.

Riksstämman föreslås besluta

1. **att** se över processen med textilåtervinning från kretsarna och i första hand utgå från kommunernas nya ansvar för textilåtervinning och vilken konsekvens det bör få för depåverksamheten
2. **att** om depåverksamheten i Röda korset fortsätter ska ersättningsnivån /säck inte begränsas av avstånd till avlämningsplats utan utgå till samtliga kretsar som omfattas av det lokala uppdraget

Sec 2. Kläder

Motionär:

Irene Johansson, Jönköpings kommuns rödakorskrets

Kläder som inte blivit sålda i Kupan packas tillsammans med smutsiga och trasiga kläder i blåa säckar som skickas till Tyskland. Det är oklart om de riktiga kläderna förstörts under tiden de blandats med smutsiga kläder och därför inte kan användas som kläder. Det är även oklart om var de hamnar om de fortfarande är fungerande kläder.

Därför föreslår jag att fullt användbara kläder som inte har kunnat säljas på Kupan skänks till andra organisationer verksamma i Sverige som har möjlighet att förmedla dem så att de kommer till användning för de som behöver.

Riksstämman föreslås besluta

1. **att** sluta blanda fungerande kläder med smutsiga och trasiga kläder i de blå säckarna och skicka i väg dem
2. **att** ge kupan möjlighet att skänka fungerande kläder som ej blivit sålda till andra organisationer som har möjlighet att förmedla dem till de som behöver dem i Sverige

Sec 3. Klädhantering måste ses över

Motionär:

Anders Syd, Aneby rödakorskrets

Jag yrkar härmed bifall till de två motioner som finns under second hand.

Jag vill komplettera med att styrelsen vid stämman redovisar kostnader och eventuella vinster som den tunga hanteringen ger.

Riksstämman föreslås besluta

1. **att** styrelsen redovisar kostnader och intäkter för verksamheten
2. **att** stämman beslutar om att starta ett samarbete med en annan organisation i Sverige med resurser att ta hand om överblivna kläder

Svenska Röda Korsets styrelses samlingsyttrande över motioner Sec 1, Sec 2 och Sec 3

Detta är ett samlingsyttrande över motioner Sec 1-Sec 3.

Styrelsen uppfattar att motionerna handlar om processen runt hanteringen av textila gåvor inom Svenska Röda Korsets second hand-verksamhet.

Motion Sec 1 berör frågan om hur de nya reglerna runt separat insamling av textilier och det ansvar som nu åligger kommunerna påverkar kretsarnas textilåtervinning. Den menar också att ersättningen som utgår till kretsar för transport till depå inte ska vara beroende avstånd utan utgå till samtliga kretsar som omfattas av det lokala uppdraget.

Motion Sec 2 pekar på utmaningen att smutsiga och trasiga kläder (textilt avfall) i dag blandas med hela och rena kläder som ej sålts blandas för vidare export för återvinning/återbruk. Motionären vill att dessa kläder separeras och att det som är fungerande ska kunna skänkas till andra organisationer, i Sverige, som har möjlighet att förmedla dessa till behövande.

Motion Sec 3 bifaller motioner Sec 1 och Sec 2 och yrkar vidare att styrelsen redovisar kostnader och intäkter för textilåtervinningen samt att Svenska Röda Korset beslutar om att inleda samarbete med annan organisation i Sverige gällande överbliven textil.

Styrelsen håller med motionärerna om att den nuvarande hanteringen av textilavfall kan vara utmanande för kretsarna och att en översyn av processen är nödvändig. Om depåverksamheten ska fortsätta bör ersättningsnivån per säck utformas så att den blir rättvis för alla kretsar som deltar i det lokala uppdraget, oavsett transportavstånd. Det är dock viktigt att först genomföra en helhetsbedömning av verksamhetens framtid och hur den bäst kan organiseras i relation till kommunernas nya ansvar.

Styrelsen vill uppmärksamma Riksstämman på att marknaden gällande hanteringen av överbliven textil står inför stora förändringar, och stora utmaningar. Ett producentansvar gällande insamling av textilier är beslutat i EU. Hur systemet ska utformas i Sverige är inte beslutat ännu, men det kommer som tidigast införas under 2028. Redan nu har det införts ett kommunalt ansvar för insamling av textilt avfall. Det ansvaret gäller sedan den 1 januari 2025. Samtidigt som vi, liksom motionärerna, ser utmaningar i nuvarande hanteringen av textilåtervinningen, är textilier av bra kvalitet mycket viktiga för den lokala finansieringen, via försäljning i second hand-butikerna. Värdet av textilierna måste tas om hand inom Svenska Röda Korset, och ska inte delas med andra organisationer. Att skänka gåvor vidare är inte förenligt med våra stadgar. Ett behov av att se över Svenska Röda Korsets totala hantering av textilier finns därför.

I dagsläget pågår ett flertal projekt inom second hand-verksamheten med inriktning att hitta lösningar som ligger i linje med de förslag som framkommit i motionerna. Som pekas på i motion Sec 2 blandar vi i dag textilavfall med kläder av god kvalitet. Dessa skulle kunna säljas i en annan second hand-butik, eller användas inom Röda Korsets verksamhet i Sverige. Detta är gåvor som i dag exporteras. Innan de lösningar som motionärerna föreslår kan genomföras behöver vi hitta en modell där vi i högre utsträckning tar till vara värdet av gåvor, i fler egna kanaler. Som ett exempel på detta har cirkulation av osålt material mellan butiker startat upp på ett flertal platser i landet.

En viktig första aktivitet inför en översyn har startat upp under 2025. En pilotanläggning för regionalt samarbete kring gåvohantering etableras. Piloten är ett samarbete mellan Svenska

Röda Korset, Örebro rödakorskrets och andra kretsar i regionen. Målet är öka återbruket av insamlad textil genom ökad försäljning och ökade samarbeten med andra återbruksaktörer.

Detta leder i sin tur till en förväntad minskad export. I samma projekt kommer effekterna av den nya textillagen att utvärderas.

Svenska Röda Korsets styrelse föreslår Riksstämman besluta:

1. **att** avslå motioner Sec 1, Sec 2 och Sec 3 till förmån för:

att uppdra åt Svenska Röda Korsets styrelse att genomföra en översyn av textilhanteringen inom second hand-verksamheten och depåverksamheten utifrån nya regulatoriska krav och verksamheternas förutsättningar.